

บทบาทองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหาร-องค์กรศาสนา
อิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลามโฟเบีย

Roles of Islamic Organizations Per the Royal Act Concerning the
Administration of Islamic Organizations B. E. 2540 in Response
to Islamophobia Circumstance

นริศ อามินเซ็น¹ นิพนธ์ โสเฮง²

Naris Amincen Nipon Sohheng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและรูปแบบสถานการณ์ อิสลามโฟเบีย หรือโรคเกลียดกลัวอิสลามกับผลกระทบต่อสังคมไทย (2) เพื่อศึกษา บทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กร ศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ในการแก้ปัญหาอิสลามโฟเบีย และ (3) เพื่อเสนอแนวทาง ลการวิจัยพบว่า เมื่อเราแบ่งสถานการณ์อิสลามโฟเบียออกเป็น 4 รูปแบบ คือ (1) การมีอคติ (2) การกีดกัน (3) การเลือกปฏิบัติ และ (4) การใช้ความรุนแรง จะพบว่า อิสลามโฟเบียในรูปแบบของการมีอคตินั้นในประเทศไทยสามารถพบได้โดยเฉพาะ กลุ่มที่มีแนวคิดสุดโต่ง ซึ่งจะพบมากในโลกโซเชียลมีเดีย จากข้อเขียนและการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นของศาสนา แต่เมื่อมองไปยังภาพรวมในสังคมไทยยังมีไม่มาก เมื่อเทียบกับชาติตะวันตก สำหรับในรูปแบบของการกีดกันและการเลือกปฏิบัติ นั้น สามารถพบเห็นสถานการณ์ในลักษณะนี้อยู่บ้างองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ปี พ.ศ. 2540 ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมุสลิมในการเข้าใจ และเรียนรู้อิสลามอย่างถูกต้อง การใช้ชีวิตแบบมุสลิมที่ดี ไม่สุดโต่งไปด้านหนึ่งด้านใด พร้อมกับนาแบบฉบับของท่านศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล) มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ (Keywords): อิสลามโฟเบีย; การมีอคติ; การเลือกปฏิบัติ

Received: 2023-06-06 Revised: 2023-06-26 Accepted: 2023-06-28

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Doctor of philosophy in Political Science, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: tosapom.mah@kbu.ac.th

² หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Doctor of philosophy in Political Science, Ramkhamhaeng University.

Abstract

The objectives of this research are (1) to analyze the problems and situation patterns; Islamophobia (2) to study the roles and duties of Islamic organizations according to the Islamic Organization Administration Act, 1997 in solving Islamophobia problems; and (3) to study offer guidelines The research found that When we divide the situation of Islamophobia into 4 types: (1) prejudice, (2) exclusion, (3) discrimination, and (4) violence, we find that Islamophobia Such forms of prejudice can be found in Thailand, especially among the extremist groups. Which can be found a lot in the social media world. from the writings and Criticism on religious issues But when looking at the overall picture in Thai society, there are not many. compared to Western nations As for exclusion and discrimination, Some situations like this can be seen. Islamic religious organizations according to the Islamic Organization Administration Act of 1997 should give priority to improving the quality of life of Muslims in understanding and learning Islam properly. good muslim life not extreme to one side along with the model of the Prophet Muhammad (saw) as a way of life for living together in a multicultural society happily

Keywords: Islamophobia; Prejudice; Discrimination

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์วินาศภัยก่อการร้าย 9/11 ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของแนวคิดของโรคเกลียดกลัวอิสลามในยุคใหม่ ความสนใจเรื่องความกลัวอิสลาม (Islamophobia) (จรัญ มะลูลีม, 2556, หน้า 31) ในแวดวงวิชาการและการศึกษาต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่พูดถึงปรากฏการณ์นี้ ต่อมาประกอบกับเหตุการณ์ก่อการร้ายเหตุการณ์ระเบิดรถไฟที่ประเทศสเปน และประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2547 และพ.ศ. 2548 รวมทั้งเหตุการณ์ก่อการร้ายในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และอีกหลาย ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก รายงานข่าวผลการสืบสวนต่าง ๆ ได้เป็นการกระทำของกลุ่มติดอาวุธต่างศาสนาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม ทำให้เกิดกระแส “Islamophobia” หรือความหวาดวิตกต่อศาสนาอิสลามขึ้นอีกครั้งจนกลายเป็นกระแสการศึกษาสำคัญในบริบทของโลกปัจจุบัน ที่ส่งผลต่อความมั่นคง ดังนั้น การเข้าใจปัญหา และการค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (นิตยา งานไว, 2559)

สำหรับพัฒนาการของแนวคิดและที่มาของอิสลามโฟเบีย หรือโรคเกลียดกลัวอิสลามสามารถย้อนกลับไปได้ในช่วงของการเกิดขึ้นของศาสนาอิสลามในระยะแรก ๆ ซึ่งในระยะนั้นได้เกิด

ความขัดแย้งระหว่างอารยธรรมและความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน กลายเป็นสาเหตุของการก่อสงครามระหว่างกัน เช่น กรณีศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ก่อให้เกิดสงครามครูเสด เป็นต้น นอกจากนี้ ได้มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างโลกอิสลามกับโลกตะวันตก หลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นสงครามต่าง ๆ ความขัดแย้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ในเรื่องดินแดน น้ำมัน และอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของประเทศอิสราเอลกลางดินแดนของโลกอาหรับ ตลอดจนการรุกรานของโลกตะวันตกต่ออารยธรรมอิสลาม (Said, 1978)

จากความขัดแย้งข้างต้นล้วนเป็นบ่อเกิดที่สร้างภาพให้อิสลามกลายเป็นศาสนาแห่งความรุนแรง ภายใต้แนวคิด (concept) บัรพศึกษา (orientalism) ของ Edward Said ซึ่งเป็นการมองกลุ่มประเทศเอเชียและในกลุ่มต่างวัฒนธรรมจากมุมมองของประเทศตะวันตกเป็นหลัก (Johnson, 2017) โดยมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวขึ้น โดยปัจจัยภายนอกศาสนาอิสลาม เกิดจากการกระทำของกลุ่มประเทศในโลตะวันตกที่พยายามสร้างความคิดและวาทกรรมให้ศาสนาอิสลามมีความน่ากลัวผ่านงานเขียน งานวิชาการ สื่อทั้งโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และภาพยนตร์รวมถึงในการหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา นายโดนัล ทรัมป์ จากพรรครีพับลิกันได้เรียกร้องให้สหรัฐฯต่อต้านผู้ที่เป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐฯไม่ให้เดินทางเข้าประเทศ เพื่อป้องกันการก่อการร้าย ส่วนปัจจัยภายในศาสนาอิสลามเกิดจากคนบางกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงและสร้างความเสียหาย เช่น กลุ่มอัลกออิดะห์ กลุ่ม IS เป็นต้น เมื่อกลุ่มเหล่านี้ ก่อเหตุการณ์ที่สร้างความเสียหายก็มักจะถูกนำเสนอโดยสื่อทำให้ประชาชนในหลาย ๆ ภูมิภาคทั่วโลกเกิดความหวาดวิตกต่อชาวมุสลิม ปัจจัยเหล่านี้ยังตอกย้ำภาพลักษณ์ของมุสลิม ให้ถูกนำเสนอไปในลักษณะที่ไม่ดี (The Runnymede Trust, 1997)

ในปี ค.ศ. 1997 องค์การพัฒนาเอกชนด้านความสัมพันธ์เชื้อชาติได้จัดทำรายงานเรื่องอิสลามโฟเบีย: สิ่งท้าทายสำหรับเราทั้งหมด (Islamophobia: A challenge for us all) ซึ่งต่อมาแนวคิดนี้ได้ส่งอิทธิพลต่องานวิชาการทั่วโลก โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์ตึกเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์และกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ทำให้เกิดกระแสความหวาดระแวงต่อผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั่วทั้งสหรัฐอเมริกา ต่อมาการก่อการร้ายยังลุกลามไปในหลายประเทศของยุโรป เช่น เหตุระเบิดรถไฟที่ประเทศสเปน เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2547 เหตุระเบิดรถไฟใต้ดิน 3 แห่งในลอนดอน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2548 ซึ่งต่อมาพฤติกรรมก่อการร้ายก็ยังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเทศ-ฝรั่งเศส เบลเยียม และเยอรมัน โดยผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นผู้ก่อการร้ายที่ เชื่อมโยงไปถึงกลุ่มรัฐอิสลาม (Islamic State) เป็นต้น (The Runnymede Trust, 1997)

แม้ว่าจะไม่มีความชัดเจนว่าความหวาดกลัวอิสลามหรืออิสลามโฟเบียได้เกิดขึ้นแก่สังคมไทยเมื่อไร อาจเป็นไปได้ว่าภาวะความหวาดกลัวอิสลามเป็นของใหม่ในสังคมไทยที่ปรากฏเด่นชัดมาเมื่อไม่นานมานี้ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2557 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยพิจารณาจากข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างพุทธและมุสลิม โดยมีเหตุการณ์อย่างน้อย 5 เหตุการณ์ในเมืองไทยที่แสดงให้เห็นถึงภาวะความหวาดกลัวอิสลามที่เกิดขึ้นในสังคมไทย คือ

เช่นเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่อาจเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาอิสลามโอฟีเบีย จะพบในบทบาท เช่น การให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในข้อหาหรือต่างๆ ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศาสนาอิสลามแก่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด การออกระเบียบวิธีดำเนินงาน และควบคุมดูแลการบริหารของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนา และการศึกษาศาสนาอิสลาม และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกิจการที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

สำหรับในส่วนของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด เมื่อศึกษาถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ในส่วนที่อาจเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาจะคล้ายกับหน้าที่ของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย คือ ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับศาสนาอิสลามต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และกำกับดูแลและตรวจตราการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในจังหวัดและจังหวัดอื่น ตามที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมอบหมาย

องค์กรสุดท้ายในพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ปี พ.ศ.2540 คือ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด และน่าจะเป็นองค์กรที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาเพราะเป็นองค์กรพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นองค์กรที่ต้องเผชิญหน้าโดยตรงกับความขัดแย้งหากเกิดขึ้น เราพบว่าตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม ปี พ.ศ.2540 นั้นองค์กรมัสยิดมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการร่วมสร้างสังคมสันติสุข เช่น การวางระเบียบภายในมัสยิดเพื่อให้การดำเนินงานของมัสยิดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปฏิบัติตามคำแนะนำชี้แจงของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางที่ชอบตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม อำนาจความสะอาดและอบรมสั่งสอนสัปบุรุษประจำมัสยิดให้ปฏิบัติศาสนกิจโดยถูกต้องเคร่งครัด และส่งเสริมการศึกษาและจัดกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม

เห็นได้ว่าองค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มีบทบาทสำคัญอย่างมากสำหรับการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ถึงแม้ว่าในอำนาจหน้าที่จะไม่ได้เขียนระบุไว้อย่างชัดเจน แต่ด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบคงปฏิเสธบทบาทในการแก้ไขปัญหาอิสลามโอฟีเบียไปไม่ได้ รวมถึงสังคมส่วนรวมย่อมคาดหวังบทบาทในเรื่องดังกล่าวจากองค์กรหลักทางศาสนาเหล่านี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและรูปแบบสถานการณ์อิสลามโอฟีเบีย หรือโรคเกลียดกลัวอิสลามกับผลกระทบต่อสังคมไทย

2. เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติ-การบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ในการแก้ไขปัญหาอิสลามโฟเบีย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เป็นงานวิจัยแบบผสม (mixed-method) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสืบค้นข้อมูลทุติยภูมิ ส่วนที่เป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีผลการศึกษางานวิจัย บทความทางวิชาการ และข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ Islamophobia ในประเทศต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นรูปแบบของประเทศไทย

2. การสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (in-depth interview) ได้แก่ จุฬาราชมนตรีหรือผู้แทน คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย, คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด, คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด, นักวิชาการมุสลิม โดยการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบมีวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและรูปแบบสถานการณ์อิสลามโฟเบียหรือโรคเกลียดกลัวอิสลามกับผลกระทบต่อสังคมไทย เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลามโฟเบียในประเทศไทย และเพื่อเสนอแนวทางเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการเกลียดกลัวอิสลามภายใต้สถานการณ์อิสลามโฟเบีย

3. การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) อาศัยการสำรวจภาคสนาม (survey study) จากผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบของการวิจัยที่ใช้ คือ (1) การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่ออธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และ (2) การวิเคราะห์ผลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์อิสลามโฟเบีย บทบาทขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลามโฟเบีย และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเกลียดกลัวอิสลาม ภายใต้สถานการณ์อิสลามโฟเบีย ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาบทบาทขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติการบริหาร-องค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ต่อสถานการณ์อิสลามโฟเบีย สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1 และรายละเอียดภาพรวมดังตารางที่ 1

ความถี่ ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล

(N=451)

ข้อมูลส่วนบุคคล		ความถี่	ร้อยละ
เพศ	ชาย	286	63.41
	หญิง	165	36.59
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	68	15.08
	31-40 ปี	101	22.39
	41-50 ปี	146	32.37
	51-60 ปี	90	19.96
	มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	46	10.20
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร	225	49.89
	ปริมณฑล	226	50.11
สถานภาพสมรส	โสด	114	25.28
	สมรส	321	71.18
ระดับการศึกษา	หม้าย-หย่าร้าง	16	3.55
	มัธยมศึกษาตอนต้น	11	2.44
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	42	9.31
	ปวช.	4	0.89
	ปวส.	37	8.20
	ปริญญาตรี	250	55.43
	สูงกว่าปริญญาตรี	107	23.73
ระดับรายได้ต่อเดือน	ต่ำกว่า 20,000 บาท	222	49.22
	20,001-40,000 บาท	152	33.70
	40,001-60,000 บาท	45	9.98
	มากกว่า 60,000 บาท	32	7.10

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 286 คน คิดเป็นร้อยละ 63.41 และเป็นเพศหญิง 165 คน คิดเป็นร้อยละ 36.59 มีช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 32.37 รองลงมา คือ 31-40 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 22.39 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.20 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ปริมณฑลกับกรุงเทพมหานคร ใกล้เคียงกัน จำนวน 226 คน และ 225 คน คิดเป็นร้อยละ 50.11 และ 49.89 ตามลำดับ

มีสถานภาพ สมรส มากที่สุด จำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 71.18 รองลงมา คือ โสด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 25.28 และหม้าย/ หย่าร้าง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 3.55 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 55.43 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 และน้อยที่สุด คือ ปวช. จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89 และมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 49.22 รองลงมา คือ 20,001-40,000 บาท จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 60,000 บาทจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 ตามลำดับ

ในตอนนี้ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับความถี่ ร้อยละ ของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิสลามโอฟะเบียและผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อิสลามโอฟะเบีย และคะแนนรวมของผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ นำเสนอเป็นตารางดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ระดับการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม
ต่อบทบาทหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2540

ระดับการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. ท่านรู้จักองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติ บริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ซึ่ง ประกอบด้วย จุฬาราชมนตรี กรรมการกลาง อิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลาม ประจำจังหวัด และกรรมการอิสลามประจำ มัสยิด	3.77	1.076	ระดับมาก
2. ท่านทราบถึงหน้าที่หลักทั่ว ๆ ไปขององค์กร ศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหาร องค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540	3.41	1.049	ระดับมาก
3. ท่านเคยมีปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อ ขอความช่วยเหลือกับองค์กรอิสลาม ตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กร ศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540	2.72	1.285	ระดับมาก
4. ท่านคิดว่าองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติ บริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมตามอำนาจหน้าที่	3.47	1.042	ระดับมาก

ระดับการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
5. ท่านคิดว่าองค์กรศาสนาอิสลามมีกิจกรรมที่ดี ที่นอกเหนือจากสิ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่	3.48	1.065	ระดับมาก
6. ท่านคิดว่าองค์กรศาสนาอิสลามตาม พระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มีบทบาทน้อยเกินไปในการสร้าง ความเข้มแข็งให้สังคมมุสลิม	3.28	1.082	ระดับมาก
7. ท่านรู้สึกพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ โดยทั่ว ๆ ไปขององค์กรอิสลามตาม พระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540	3.35	1.017	ระดับมาก
รวม	3.35	0.777	ระดับมาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมมีการรับรู้ต่อบทบาทและหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.777 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านรู้จักองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ซึ่งประกอบด้วย จุฬาราชมนตรี กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด และกรรมการอิสลามประจำมัสยิด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.77 รองลงมา คือ ท่านคิดว่าองค์กรศาสนาอิสลามมีกิจกรรมที่ดีที่นอกเหนือจากสิ่งที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และน้อยที่สุด คือ ท่านเคยมีปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อขอความช่วยเหลือกับองค์กรอิสลามตามพระราชบัญญัติบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 ตามลำดับ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีหน้าที่โดยตรงที่จะทำให้อิสลามเป็นที่เข้าใจของคนต่างศาสนา โดยเฉพาะการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับอิสลาม อธิบายถึงการใช้ชีวิตของมุสลิม พร้อมการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างระหว่างกลุ่มคนต่างศาสนา โดยการใช่วิธีการอธิบาย สันทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทุกคนย่อมเห็นตรงกันว่าการใช้ความรุนแรงไม่เคยทำให้เกิดความสำเร็จ อิสลามโอฟะเบีย เกิดขึ้นได้ แต่เป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้โดยสันติวิธี ซึ่งคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยต้องเป็นตัวอย่างในด้านการใช้ชีวิตตามคำสอนของอิสลาม การเป็นแบบอย่างที่ดีตามแนวทางของนบีมุฮัมมัด (ซ.ล) มุสลิมจำนวนหนึ่งขาดความเข้าใจในเรื่องศาสนา โดยการเอาความรู้ของนักวิชาการแต่ละท่านมาถกเถียงและนำมาปฏิบัติจนเกิดการไม่เข้าใจกัน และนำมาซึ่งความขัดแย้งของมุสลิมเอง เช่น ปัญหาเรื่องการดูดวงจันทร์เพื่อกำหนดวันแรกและวัน

สุดท้ายของเดือนรอมฎอน เป็นต้น อิสลามยังมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน เพราะการปฏิบัติกาเผยแผ่ที่ไม่เหมือนกันทำให้คนต่างศาสนิกมองว่ามุสลิมเองก็ยังไม่มีความเข้าใจ ยังไม่เชื่อหรือปฏิบัติตามผู้นำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความยากลำบากในการอธิบายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อคนต่างศาสนิก ฉะนั้นเราต้องทำความเข้าใจ สร้างการรับรู้ร่วมกันของมุสลิม สร้างความเป็นเอกภาพให้เกิดขึ้นในกลุ่มของมุสลิมก่อน เมื่อนั้นการขอความร่วมมือในการสร้างความเป็นปึกแผ่นระหว่างคนต่างศาสนิกก็

การศึกษาถือเป็นตัวแปรสำคัญในการแก้ไขปัญหาอิสลามิโอฟเบีย การสร้างการรับรู้ในระดับเยาวชนที่นับถือศาสนาต่างกันผ่านกระบวนการศึกษา คือ การให้คนไทยได้เรียนรู้ถึงศาสนาอื่น ๆ ในประเทศไทย เช่น ศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ ซิก ศาสนาพราหมณ์ และฮินดู ผ่านหลักสูตรการเรียนรู้อย่างถูกต้องและครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ ก็จะทำให้ในอนาคตพอจะมองเห็นถึงความเป็นเอกภาพของการอยู่ร่วมกันแบบพหุสังคม แต่ในขณะนี้จากข้อมูลที่ได้มองว่าครูผู้สอนก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของแต่ละศาสนามากนัก และไม่สามารถอธิบายหรือให้ความกระจ่างในเรื่องดังกล่าวได้ดีเท่าที่ควร ทำให้คนรุ่นใหม่เติบโตมาอย่างไม่มีความรู้ในเรื่องราวของแต่ละศาสนา และมีเข้าใจในศาสนาของเพื่อนน้อยเกินไป ซึ่งในอนาคตก็จะมีปัญหาเดิม ๆ เกี่ยวกับความขัดแย้งทางศาสนาเกิดขึ้นอีกเหมือนปัจจุบัน

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา พอจะสรุปได้ดังนี้

1. มุสลิมต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เราทุกคนต้องยอมรับว่าการที่คนต่างศาสนิกมีความเข้าใจว่ามุสลิมหัวรุนแรงนั้นมีจริง เป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ แต่มันเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งที่เล็กน้อยเท่านั้น เราต้องขยายความคิดว่ามุสลิมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่รักสงบให้กว้างขวางออกไป รวมถึงมุสลิมต้องกล่าววิจารณ์พวกเรากันเองในเรื่องของการใช้ความรุนแรง

2. การส่งเสริมแนวคิดสายกลาง เมื่อคิดวิเคราะห์โดยทั่วไป เราจะพบว่าในแต่ละศาสนาหรือแต่ละกลุ่มคน จะมีคนอยู่สามกลุ่มสามแบบเสมอ คือ 1.ผู้ที่มีแนวคิดสุดโต่งในเรื่องศาสนา 2. ผู้มีแนวคิดสายกลาง 3.ผู้ที่ไม่สนใจในเรื่องศาสนา กลุ่ม 1 และ 3 มักจะมีบทบาทมากในกลุ่มของตัวเอง และมักจะทำให้เกิดปัญหาและการกระทบกระทั่งกับกลุ่มอื่นเป็นประจำ กลุ่มที่มีแนวคิดสุดโต่งจะเป็นกลุ่มที่คลั่งไคล้ในเรื่องของศาสนา และตีความตัวบทศาสนาแบบเข้มข้นซึ่งมักจะเกิดความรุนแรงระหว่างศาสนาตามมา สำหรับกลุ่มที่ไม่สนใจศาสนานั้น มักจะไม่ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ตามที่ศาสนาสอนไว้ ไม่มีหลักยึดในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางของศาสนา นับถือศาสนาแค่ในนามเท่านั้น ซึ่งก็เป็นอันตรายต่อศาสนาเช่นกัน ดังนั้นเราจะทำอย่างไรให้แนวทางสายกลางในกลุ่มที่สองมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของกลุ่ม เพื่อจะได้เข้ากับทุกฝ่ายได้และไม่เกิดปัญหาตามมาในภายหลัง

เราสามารถขับเคลื่อนแนวคิดสายกลางผ่านกระบวนการดังต่อไปนี้ (อับดุลสุโก ดินอะ, 2015)

- 1) นำแนวคิดสายกลางไปเผยแผ่ในองค์กรตนเองและนอกองค์กร
- 2) เผยแผ่แนวคิดสายกลางให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

- 3) จัดตั้งศูนย์การศึกษาแนวคิดสายกลางระดับนานาชาติและระดับประเทศ
- 4) จัดอบรมสัมมนาแนวคิดสายกลางระดับนานาชาติและระดับประเทศ ทำสรุปพร้อมแปลเนื้อหาที่ได้รับจากการอบรมและตีพิมพ์เผยแพร่
- 5) ปรับปรุงหลักสูตรอิสลามศึกษาโดยใช้แนวคิดสายกลางขับเคลื่อนทุกระดับ
- 6) จัดทำสื่อทุกรูปแบบในการรณรงค์แนวคิดสายกลาง

3. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการสร้างทักษะทางวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของ “กระบวนการจัดการวัฒนธรรม” (cultural management) ที่ต้องการให้สังคมและคนที่อยู่ในสังคมรู้ว่า อะไรที่เขาควรทำ อะไรที่เขาไม่ควรทำ อะไรที่เขาควรพูดและไม่ควรพูด รวมถึงควรจะเรียนรู้เรื่องราวระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความเข้าใจที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งทักษะที่ว่านี้ต้องมีการฝึกฝนและเรียนรู้ระหว่างกัน ถ้าทุกคนมีทักษะเหล่านี้ในตัวเอง จะทำให้เกิดมิติทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสามารถเชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือเพื่อการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

ในภาพรวมนั้น ต้องบอกว่า โรคเกลียดกลัวอิสลาม หรือ Islamophobia ในไทยเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและส่วนหนึ่งของปัญหาเกิดจากความไม่เข้าใจและความเข้าใจผิดของ “คนนอก” ศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะด้วยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่เราต้องหันกลับมาทบทวนและตั้งคำถามกับตนเองว่า วันนี้เราได้พยายามสื่อสารออกไปยัง “คนนอก” แล้วหรือยัง ได้พยายามให้เขารู้จักอิสลามมากน้อยแค่ไหน และควรปรับตัวอย่างไรกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ครั้งหนึ่ง อาจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี ได้กล่าวเอาไว้ว่า “สังคมสันติสุขจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่เกิดสันติสุขระหว่างศาสนา สันติสุขระหว่างศาสนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่เกิดการทำความเข้าใจ พูดคุยกันระหว่างศาสนา และการพูดคุยทำความเข้าใจกันระหว่างศาสนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าแต่ละศาสนิกไม่เข้าใจในแก่นแท้ แก่นธรรมคำสอนของศาสนาตัวเอง” (สุชาติ เศรษฐมาลินี, 2563)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

- 1) จัดตั้งหน่วยงานร่วมมือระหว่างอิสลาม และพุทธ
- 2) จัดหน่วยฝึกอบรมสำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่มัสยิดหรือเผยแพร่ศาสนาอิสลาม
- 3) องค์กรศาสนาต้องขึ้นมามีสยิดในการเปิดมัสยิดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว (เหมือนมัสยิดฮารูน บ้านตึกดิน)
- 4) จัดตั้งสถาบันอะฮ์ลุลบัยต์ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย
- 5) พยายามลดปัญหาเล็กๆ ที่อาจเกิดความขัดแย้งในอนาคต เช่น อะซาน (ใช้ตัวอย่างมัสยิดบางอุทิศ)
- 6) องค์กรศาสนาต้องขึ้นทำให้เกิดการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกัน (เช่นที่มัสยิดทำอิฐ)

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาอิสลามโฟเบียในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง 4 ประเภทที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลของต่างประเทศมาปรับใช้ในประเทศไทย
2. ควรศึกษาถึงสาเหตุปัญหาอิสลามโฟเบียและผลกระทบต่อสังคมไทย
3. ควรศึกษาให้ลึกไปถึงแนวทางและการดำเนินการของภาครัฐในการจัดการปัญหาอิสลามโฟเบีย

เอกสารอ้างอิง (References)

- จรัญ มะลูลีม. (2556). โลกมุสลิมกับการก่อการร้ายใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน-กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- นิตยา งานไว. (2559). กระแส Islamophobia ในบริบทของโลกปัจจุบัน. กองบัญชาการ-กองทัพไทย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์.
- สุชาติ เศรษฐมาลินี. (2563). Islamophobia. ใน เอกสารประกอบการบรรยายโครงการอบรมหลักสูตรพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำศาสนายุคใหม่ ประจำปี 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย.
- สุเชน เลิศวีระสวัสดิ์. (2561). การเมืองอัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมอัต-ตักวา (วัดเกต) เชียงใหม่ ภายใต้กระแส “ความหวาดกลัวอิสลาม”. ปรินญาณิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Gallup, (2011). Islamophobia: Understanding Anti-Muslim Sentiment in the West. (<https://news.gallup.com>)
- Johnson, J. (2017). Edward W. Said's Orientalism: A lesson on Islamophobia. Retrieved January 21, 2021, from <http://medium.com>
- Said, E. (1978). Orientalism. London: Penguin Books.
- The Runnymede Trust. (1997). Islamophobia: A challenge for us all: Report of the Runnymede Trust Commission on British Muslims and Islamophobia. London: Runnymede Trust.